

Síðsøga

Óli Jacobsen

3. partur

SKAÐAGRINDIN MINNISVARÐIN

Teir sum doyði í skaðagrindini hava fingið síni nøvn á tveir minnisvarðar, annar í Sandvík og hin í Hvalba. Eisini eru teir mintir í sangum, sum vóru yrktir til høvið

Tað er eingin ivi um, at nógv hava roynt at ugga tey, sum sótu eftir. Presturin í Hvalba hevur havt úr at gera.

Ein av teimum var trúboðarin Daniel J. Danielsen, Dollin, sum er kendur fyri sína Congosøgu.

Hann skrivaði í brævi til bretska kristna tíðarritið Echoes of Service tann 19. februar 1915, at hann hevði havt ætlan at vitja í Hvalba. Nú hevði hann hoyrt um vanlukku, og hann roknaði við at kunna vera hjá teimum raktu innan nakrar dagar. Eitt seinni bræv vísti, at hann hevði verið í Hvalba. Hann hevur gjørt sítt til at troysta tey eftirsitandi.

Tað er ikki so lægt, at tað var óunnligt í bygdunum báðum aftaná hesa vanlukku. Kanska ikki minst í Sandvík, har vanlukkan jú var hend. Niels Mørk í Sandvík segði eina ferð, at vanliga kendist tað næstan sum at fara í kríggj at fara tíðliga á árinum á Suðurlandið, har tað kundi vera sera buldrasligt hesa árs-tíðina. Men hesa ferð gleddi hann seg at koma burtur, og tað kendist sum ein stórur lætti, tá ið hann ikki sá Sandvíkina longur.

Um heystið kom áheitan til Løgtingið um at lata yvirskotið av grindasøluni fyri skaða til kommununa og sýslumannin at býta út til tey eftirsitandi, ið ikki fingi nakra aðra trygging útgoldna.

Tá ið alt varð gjørt upp, og útreiðslurnar til skaða goldnar, vóru 1.050 krónur eftir. Hetta var játtað av einum samdum lögtingi.

Varsil

Eisini eru fleiri frásagnir um, at fólk hava fingið varsil frammanundan. Johs. Andr. Næs hevur eina frásøgn frá Vilborg Vestergaard, langabba-dóttir Petur í Køkini. Hon segði frá langommu síni, Mariannu, at hon nakrar dagar undan skaðagrindini hevði sæð allar teir 14 mennin-ar, ið doyðu, koma gangandi í fylgi eftir Skør-unum. Tá ið so grindaboðini komu úr Sandvík, vildi Marianna ikki lata sonin Petur fara við til Sandvíkar, men tí lurtaði hann ikki eftir. Hann kom ikki aftur.

Sjálvur frætti eg um dagarnar um eitt annað dømi frá húsvíkingi. Langabbi hansara, Tummas Dam í Húsavík, var kendur fyri at “siggja”.

Minnisvarðin í Sandvík

Hann var dagin fyri skaðagrindina burtur í haga og hevði fingið sær ein blund, tá ið hann kom aftur.

Tá ið hann vaknaði aftur var nakað ófrætta-kent við honum. Fyrst sat hann og tagdi, men so kom tað frá honum, at nú fer onkur kjølur at venda upp eftir. Hetta hendi longu dagin eftir í Sandvík.

Minnisvarðin

Tað var skjótt, at tankin um ein minnisvarða kom fram. Tann, sum tók stig til at fáa sett ein minnisvarða yvir teir, sum doyðu í skaðagrindini var Carl Mortensen, sum um hetta mundið

var settur sýslumaður í Suðuroy fyri Oliver Effersøe.

Carl hevði grein í Føroyatíðindi 28.2. 1917. Hon gevur eisini eitt ískoyti til hesa søgu. Hann skrivaði:

Grindedrabet i Sandvig den 13.2. 1915

Den ulykkelige Grindfangst i Sandvig, hvorved fjorten raske unge Mænd tilsatte Livet er endnu i frisk Minde, ikke alene hos de af Ulykken nærmest berørte, men ogsaa hos det store flertal af Befolkningen paa Suðerø. Jeg for mit vedkommende vil aldrig glemme den ulykkelige Begivenhed, der gjorde et uudsletteligt Indtryk paa mig, netop ved den Maade, hvorpaa jeg modtog Underretning om Ulykken.

Jeg var straks efter, at der var kommet Bud om Grinden i Sandvig, taget afsted derhen til Fods. Paa Kvalbø Fjeld paakom der mig en

pludselig Uhyggefølelse, og jeg husker tydeligt, at jeg sagde til min Følgemand: "Bare der ikke er sket en Ulykke i Sandvig." Uhyggefølelsen forsvandt dog lige saa hurtigt, den var kommen, og vi fortsatte Turen i godt Humør. Det var dejligt Vejr til Lands, men Søen var meget oprørt.

Paa Lejrebø mødte vi en lille Dreng paa 8-9 Aar, der kom grædende imod os. Paa mit Spørgsmaal om, hvorfor han græd, svarede han: "Fjorten Mand er druknede i Sandvig". Jeg stod som lynslaaet, og pludselig kom jeg til at huske paa Uhyggefølelsen paa Kvalbø Fjeld. Jeg spurgte den grædende Dreng, om hans

Carl Mortensen, sum tók stig til at reisa minnisvarðan yvir teir, sum doyðu í skaðagrindini

Fader var mellem de druknede. "Eg veit ikki", svarede han. Det var den første Efterretning, jeg fik om Ulykken.

Jeg ved, at Mindet om Heltene fra Sandvig aldrig vil dø i de nærmeste Generationers Tid, men jeg synes, at vi burde rejse dem et Mindesmærke, saaledes, at deres Navne og deres Gerning kan blive bevaret ogsaa for de kommende Slægter. Dette Mindesmærke behøver ikke at være kostbart eller pralende. Jeg havde tænkt mig, at der paa Sandvigsegg bliver rejst en Vælde, i hvis ene Side der bliver indmuret en Plade, hvori en Inskription og Heltene's Navne og Hjemsted bliver indhugget.

Jeg opfordrer herved alle, der har interesse for Sagen, at yde et Bidrag – stort eller lille – til Sagens Gennemførelse og anmoder nærværende Blads Redaktion om at modtage eventuelle Bidrag og efterhaanden Bekendtgøre en Liste over disse. Det ville være af Interesse, at Sagen bliver gennemført saa hurtigt, at Mindesmærket allerede kan rejses kommende Sommer.

Tveraa f. 20. Februar 1917
Carl Mortensen